

**STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH
w Instytucie Farmakologii im. Jerzego Maja Polskiej Akademii Nauk**

Rozdział I. Postanowienia ogólne

§ 1. Cel i podstawa prawna

1. Niniejszy dokument określa Standardy Ochrony Małoletnich (dalej: „Standardy”) obowiązujące w Instytucie Farmakologii im. Jerzego Maja Polskiej Akademii Nauk z siedzibą w Krakowie (dalej: „Instytut”), wydane w wykonaniu obowiązku wynikającego z art. 22b i nast. ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (dalej: „Ustawa”).
2. Celem Standardów jest zapewnienie bezpieczeństwa małoletnich przebywających na terenie Instytutu oraz określenie zasad postępowania osób działających w imieniu Instytutu w kontaktach z małoletnimi, w sposób adekwatny do charakteru i skali działalności Instytutu opisanej w § 2.
3. Ilekroć w Standardach jest mowa o osobach działających w imieniu Instytutu (personelu Instytutu w rozumieniu art. 22c Ustawy), rozumie się przez to pracowników naukowych, pozostałych pracowników, doktorantów, współpracowników oraz wolontariuszy Instytutu, niezależnie od podstawy, na jakiej wykonują czynności na rzecz Instytutu (stosunek pracy, uczestnictwo w kształceniu doktorantów, umowa cywilnoprawna lub wolontariat).

§ 2. Charakter działalności Instytutu w kontekście kontaktu z małoletnimi

1. Instytut jest instytutem naukowym Polskiej Akademii Nauk, którego podstawowym przedmiotem działalności jest prowadzenie badań naukowych w dziedzinie farmakologii i medycyny. Instytut nie prowadzi działalności oświatowej, opiekuńczej, wychowawczej ani innej działalności stale lub systematycznie skierowanej do małoletnich.
2. Kontakt małoletnich z Instytutem oraz z osobami działającymi w jego imieniu ma charakter wyjątkowy, sporadyczny i okazjonalny. Do kontaktu takiego dochodzi w związku z pojedynczymi wydarzeniami popularnonaukowymi lub edukacyjnymi organizowanymi przez Instytut w ciągu roku, w szczególności w związku z udziałem Instytutu w wydarzeniu typu „Małopolska Noc Naukowców”, a także w związku z ewentualną, doraźną współpracą Instytutu ze szkołami ponadpodstawowymi, w tym liceami, w zakresie zwiedzania laboratoriów lub prezentacji naukowych (dalej łącznie: „Wydarzenia”), podczas których pomieszczenia Instytutu, w tym pomieszczenia laboratoryjne, są czasowo i w ograniczonym zakresie udostępniane zwiedzającym, wśród których mogą znajdować się małoletni.
3. Instytut zwraca uwagę, że uczniowie szkół ponadpodstawowych, w tym liceów zwłaszcza klas młodszych w istotnej części nie osiągnęli pełnoletności, w związku z czym również współpraca ze szkołami ponadpodstawowymi może wiązać się z kontaktem z małoletnimi

i podlega niniejszym Standardom, chyba że z okoliczności danego Wydarzenia (np. udział wyłącznie osób pełnoletnich) wynika inaczej.

4. Instytut nie organizuje Wydarzeń w sposób cykliczny ani w ramach stałego programu edukacyjnego lub opiekuńczego skierowanego do małoletnich, a ich liczba i częstotliwość w danym roku kalendarzowym mogą się różnić. Poza Wydarzeniami, o których mowa w ust. 2-3, Instytut nie organizuje zajęć, warsztatów ani innych form działalności skierowanych bezpośrednio do małoletnich. Obecność małoletnich na terenie Instytutu w innych okolicznościach nie stanowi zorganizowanej działalności Instytutu i pozostaje poza zakresem niniejszych Standardów w rozumieniu Rozdziałów II–V; w takich przypadkach zastosowanie mają ogólne zasady bezpieczeństwa i porządku obowiązujące na terenie Instytutu.
5. Z uwagi na opisany wyżej, sporadyczny charakter kontaktu z małoletnimi, niniejsze Standardy zostały opracowane w sposób proporcjonalny do rzeczywistego poziomu ryzyka i ograniczone do zapisów faktycznie niezbędnych z punktu widzenia bezpieczeństwa małoletnich oraz wymogów Ustawy.

Rozdział II. Zasady bezpiecznych relacji z małoletnimi

§ 3. Zasady postępowania osób działających w imieniu Instytutu

1. W zależności od formuły organizacyjnej danego Wydarzenia oraz warunków lokalowych pomieszczenia, w którym przebywają małoletni, wyróżnia się w szczególności następujące sytuacje:
 - 1) małoletni przebywają w pomieszczeniu wraz z rodzicem, opiekunem prawnym lub opiekunem grupy zorganizowanej (np. nauczycielem), który jest fizycznie obecny w tym pomieszczeniu — w takim przypadku Instytut nie przejmuje opieki nad małoletnimi ani nie odpowiada za ich nadzór w zastępstwie opiekuna, a rola Osoby prowadzącej ogranicza się do prowadzenia pokazu, oprowadzania lub prezentacji;
 - 2) z uwagi na ograniczoną powierzchnię, warunki bezpieczeństwa lub organizację danego pomieszczenia laboratoryjnego (np. niewystarczającą pojemność pomieszczenia dla jednoczesnej obecności grupy małoletnich i towarzyszących im opiekunów) do pomieszczenia wchodzi wyłącznie grupa małoletnich, bez fizycznej obecności w nim opiekuna — w takim przypadku Instytut, za pośrednictwem Osób prowadzących, przejmuje na czas przebywania grupy w tym pomieszczeniu faktyczny nadzór nad małoletnimi i stosuje dodatkowo zasady określone w § 4 ust. 3.
2. Osoby działające w imieniu Instytutu, które w ramach Wydarzenia prowadzą pokazy, oprowadzania lub prezentacje z udziałem małoletnich (dalej łącznie: „Osoby prowadzące”), są zobowiązane, niezależnie od sytuacji, o której mowa w ust. 1, w szczególności do:
 - 1) zachowania profesjonalnej i kulturalnej postawy wobec małoletnich;

- 2) niepozostawiania sam na sam z małoletnim lub grupą małoletnich, bez obecności co najmniej jednej innej osoby dorosłej (opiekuna, o którym mowa w ust. 1 lit. a, lub drugiej Osoby prowadzącej, o której mowa w § 4 ust. 3 pkt 1);
 - 3) niestosowania jakichkolwiek form przemocy fizycznej lub psychicznej wobec małoletnich, w tym poniżania, zawstydzania lub ośmieszania;
 - 4) nienawiązywania z małoletnimi relacji wykraczających poza cel Wydarzenia (edukacyjno-popularyzatorski);
 - 5) nieutrwalania danych kontaktowych małoletnich i niekontaktowania się z nimi poza terenem i czasem Wydarzenia, w tym za pośrednictwem prywatnych kanałów komunikacji elektronicznej i mediów społecznościowych.
3. Utrwalanie wizerunku małoletnich (fotografowanie, nagrywanie) przez Osoby prowadzące dopuszczalne jest wyłącznie do celów promocyjnych Instytutu i wyłącznie za uprzednią zgodą opiekuna małoletniego, zgodnie z zasadami określonymi w § 6.

§ 4. Bezpieczeństwo w pomieszczeniach laboratoryjnych

1. Udostępnianie pomieszczeń laboratoryjnych zwiedzającym w ramach Wydarzenia następuje wyłącznie w zakresie i na zasadach określonych każdorazowo przez kierownika jednostki naukowej (zakładu/pracowni) biorącej udział w Wydarzeniu, z uwzględnieniem przepisów bhp oraz zasad bezpiecznej pracy z materiałem biologicznym, substancjami chemicznymi i sprzętem laboratoryjnym.
2. Przed dopuszczeniem zwiedzających, w tym małoletnich, do pomieszczenia laboratoryjnego Osoba prowadząca zapewnia w szczególności:
 - 1) usunięcie z pola dostępu zwiedzających lub odpowiednie zabezpieczenie substancji niebezpiecznych, ostrych narzędzi oraz aparatury, której obsługa lub przypadkowe uruchomienie mogłoby zagrażać zdrowiu lub życiu;
 - 2) wyznaczenie i oznakowanie stref niedostępnych dla zwiedzających;
 - 3) stały nadzór nad grupą zwiedzających przez cały czas jej przebywania w pomieszczeniu laboratoryjnym.
3. W sytuacji, o której mowa w § 3 ust. 1 lit. b (przebywanie grupy małoletnich w pomieszczeniu laboratoryjnym bez fizycznej obecności ich opiekuna), stosuje się dodatkowo następujące zasady:
 - 1) nadzór nad grupą małoletnich sprawuje jednocześnie co najmniej dwie Osoby prowadzące (zasada „dwóch dorosłych”); w razie braku możliwości zapewnienia obecności drugiej Osoby prowadzącej grupa małoletnich nie zostaje wpuszczona do pomieszczenia bez opiekuna;
 - 2) opiekun grupy pozostaje w bezpośrednim sąsiedztwie pomieszczenia (np. na korytarzu, przy wejściu) w sposób zapewniający możliwość natychmiastowego kontaktu i interwencji, a drzwi pomieszczenia nie są zamykane na klucz w czasie przebywania w nim małoletnich;

- 3) Osoba prowadząca dokonuje przeliczenia małoletnich przy wejściu grupy do pomieszczenia oraz przy jego opuszczeniu i niezwłocznie zgłasza opiekunowi grupy wszelkie rozbieżności;
 - 4) czas przebywania grupy małoletnich w pomieszczeniu bez fizycznej obecności opiekuna ograniczony jest do niezbędnego minimum, wynikającego z programu zwiedzania lub prezentacji.
4. Niezależnie od sytuacji, o której mowa w § 3 ust. 1, grupa zwiedzających, w tym małoletni, nie pozostaje w pomieszczeniu laboratoryjnym bez obecności co najmniej jednej Osoby prowadzącej.

Rozdział III. Weryfikacja osób mających kontakt z małoletnimi

§ 5. Weryfikacja w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym

1. Przed dopuszczeniem osoby działającej w imieniu Instytutu do pełnienia funkcji Osoby prowadzącej w ramach Wydarzenia, Osoba odpowiedzialna (§ 8) dokonuje weryfikacji tej osoby w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym w zakresie i na zasadach określonych w art. 21 Ustawy.
2. Osoba, której dane figurują w Rejestrze w zakresie, o którym mowa w ust. 1, nie może zostać dopuszczona do pełnienia funkcji Osoby prowadzącej ani do jakiegokolwiek innej formy bezpośredniego kontaktu z małoletnimi w ramach Wydarzenia.
3. Fakt dokonania weryfikacji odnotowuje się w formie pisemnej notatki, przechowywanej przez Osobę odpowiedzialną przez okres 3 lat od dnia Wydarzenia.

Rozdział IV. Ochrona danych osobowych i wizerunku małoletnich

§ 6. Zgody i przetwarzanie danych

1. Utrwalanie i wykorzystywanie wizerunku małoletniego przez Instytut (np. w materiałach promocyjnych lub relacji z Wydarzenia) wymaga uprzedniej, pisemnej lub elektronicznej zgody rodzica albo opiekuna prawnego małoletniego, udzielonej według wzoru stanowiącego załącznik nr 1 do Standardów.
2. Dane osobowe małoletnich i ich opiekunów pozyskane w związku z Wydarzeniem (np. w ramach zapisów grup zorganizowanych) przetwarzane są wyłącznie w zakresie niezbędnym do organizacji i zapewnienia bezpieczeństwa Wydarzenia, zgodnie z zasadami ochrony danych osobowych obowiązującymi w Instytucie oraz pod nadzorem Inspektora Ochrony Danych Instytutu.

Rozdział V. Procedura interwencji

§ 7. Zgłaszanie i reagowanie na podejrzenie krzywdzenia lub naruszenie Standardów

1. Każda osoba działająca w imieniu Instytutu, która poweźmie podejrzenie, że małoletni przebywający na terenie Instytutu jest lub był krzywdzony, lub która zaobserwuje

naruszenie zasad określonych w niniejszych Standardach, jest obowiązana niezwłocznie zgłosić ten fakt Osobie odpowiedzialnej (§ 8), a w przypadku bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia małoletniego - niezależnie od zgłoszenia wewnętrznego wezwać pomoc (Policję, pogotowie ratunkowe).

2. Osoba odpowiedzialna, po otrzymaniu zgłoszenia:

- 1) podejmuje niezwłocznie działania zapewniające bezpieczeństwo małoletniego, w tym w razie potrzeby odseparowanie go od osoby podejrzewanej o krzywdzenie;
 - 2) sporządza notatkę służbową opisującą zdarzenie oraz podjęte działania, według wzoru stanowiącego załącznik nr 2 do Standardów;
 - 3) informuje niezwłocznie Dyrektora Instytutu;
 - 4) w przypadku uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego - zawiadamia właściwą jednostkę Policji lub prokuraturę, a w razie potrzeby również sąd opiekuńczy;
 - 5) zapewnia małoletniemu i jego opiekunom informację o możliwości uzyskania pomocy, w tym dane kontaktowe właściwych placówek wsparcia lub telefonu zaufania dla dzieci i młodzieży.
3. Dokumentację dotyczącą zgłoszenia i podjętych działań przechowuje Osoba odpowiedzialna w sposób zapewniający poufność, zgodnie z przepisami o ochronie danych osobowych, przez okres nie krótszy niż 5 lat.
4. Zgłoszenia, o których mowa w ust. 1, można kierować również pisemnie lub drogą elektroniczną na adres wskazany przez Instytut do wiadomości opiekunów małoletnich przed Wydarzeniem, zgodnie z § 9 ust. 2.

Rozdział VI. Osoba odpowiedzialna, szkolenie i przygotowanie Wydarzenia

§ 8. Osoba odpowiedzialna za ochronę małoletnich

1. Funkcję osoby odpowiedzialnej za wdrożenie i stosowanie niniejszych Standardów w Instytucie (dalej: „Osoba odpowiedzialna”) pełni osoba wskazana w § 2 Zarządzenia wprowadzającego Standardy.
2. Do zadań Osoby odpowiedzialnej należy w szczególności:

§ 9. Przygotowanie Wydarzenia i informowanie

1. Przed każdym Wydarzeniem Osoba odpowiedzialna przeprowadza krótki instruktaż dla Osób prowadzących, obejmujący co najmniej zapoznanie z zasadami określonymi w Rozdziałach II, IV i V niniejszych Standardów; udział w instruktażu potwierdza się pisemnie.
2. Treść Standardów publikowana jest na stronie internetowej Instytutu oraz udostępniana opiekunom grup zorganizowanych i zwiedzającym w formie dostępnej (np. na tablicy informacyjnej przy wejściu) w dniu Wydarzenia.

Rozdział VII. Postanowienia końcowe

§ 10. Przegląd i aktualizacja

1. Standardy podlegają przeglądowi nie rzadziej niż raz na 5 lat, a ponadto niezwłocznie w przypadku zmiany przepisów prawa, zmiany charakteru działalności Instytutu wpływającej na zakres kontaktu z małoletnimi lub w związku z ustaleniami wynikającymi ze zgłoszenia, o którym mowa w § 7.
2. Przeglądu dokonuje Osoba odpowiedzialna, przedstawiając Dyrektorowi Instytutu wnioski i rekomendacje co do ewentualnych zmian Standardów.

§ 11. Wejście w życie

Standardy wchodzi w życie z dniem wejścia w życie Zarządzenia, którego stanowią załącznik.

Załącznik nr 1 do Standardów

Zgoda opiekuna na udział małoletniego w Wydarzeniu i wykorzystanie wizerunku

Imię i nazwisko opiekuna:

Imię i nazwisko małoletniego:

Wyrażam zgodę na udział wskazanego wyżej małoletniego, pozostającego pod moją opieką, w wydarzeniu organizowanym przez Instytut Farmakologii im. Jerzego Maja Polskiej Akademii Nauk w dniu („Wydarzenie”), na zasadach określonych w Standardach Ochrony Małoletnich Instytutu, z treścią których się zapoznałem/zapoznałam.

☐ Wyrażam zgodę na utrwalenie i wykorzystanie wizerunku małoletniego (fotografia, nagranie) w materiałach promocyjnych Instytutu związanych z Wydarzeniem.

☐ Nie wyrażam zgody na utrwalenie i wykorzystanie wizerunku małoletniego.

Data i podpis opiekuna:

Załącznik nr 2 do Standardów

Notatka służbowa ze zgłoszenia w ramach procedury interwencji

Data i godzina zgłoszenia:

Osoba zgłaszająca:

Opis zdarzenia:

.....
.....
.....

Podjęte działania:

.....
.....
.....

Opis i opis zdarzenia (Działanie / uczestniczący / inne):